

UTVIKLINGSPLAN FOR PH.D.-PROGRAMMET I RETTSVITENSKAP VED DET JURIDISKE FAKULTET, UIT - DET ARKTISKE UNIVERSITET 2023-2025

Utviklingsplanen for ph.d.-programmet er en helhetlig plan, hvor arbeidet med studiekvalitet foregår både på programnivå og på emnenivå. Utviklingsplanen indikerer både hvilke fokusområder som skal gis særlig prioritet i planperioden, og kommenterer også områder som anses som viktige utviklingsområder – men som grunnet begrensninger i kapasitet med tanke på oppfølging har lavere prioritet i gjeldende planperiode.

I det følgende vil de ulike fokusområdene fremstilles med tilhørende mål, tiltak, tidsangivelse og indikator for måloppnåelse. Planen indikerer hvilke utviklingsområder som vil ha særlig fokus i planperioden, eller deler av planperioden.

FOKUSOMRÅDER

1. Anbefalinger fra den periodiske evalueringen

Fakultetet gjennomfører en periodisk evaluering av ph.d.-programmet høsten 2023 og har bedt den eksterne evalueringskomiteen til å vurdere både generelle og spesifikke problemstillinger tilknyttet til ph.d.-programmet. De mer generelle temaene omfatter bl.a. studieprogrammets nivå og innhold, mens de spesifikke temaene omfatter behovet å øke valgfriheten i opplæringsdelen samt behovet for å gi ph.d.-kandidatene mer trening når det gjelder samarbeidsferdighetene. Evalueringskomiteen kommer til å levere sin rapport i løpet av første kvartalet av 2024. Rapporten kommer til å inneholde komiteens anbefalinger for utviklingen av ph.d.-programmet, og oppfølgingen av rapporten vil være fakultetets første prioritert med tanke på utviklingen av ph.d.-programmet. Oppfølgingen av rapporten vil starte med en analyse av komiteens rapport i sin helhet, men særlig av anbefalingene som kommer fram i rapporten. Denne analysen vil danne grunnlaget av vurderingene av eventuelle generelle og spesifikke utviklingsbehov. Vedtak om slike eventuelle utviklingstiltak vil bli fattet av Forskningsutvalget i perioden høst 2024 – vår 2025.

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og roller	Kommentarer	Tidsperspektiv	Resultatmål / indikatorer
Analyse		Prodekan/FU		Vår 2024	
Vurdering		Prodekan/FU		Høst 2024	FU-sak
Eventuelle tiltak		FU		Høst 2024 – Vår 2025	FU-vedtak

I det følgende gjennomgås noen mer spesifikke utviklingsbehov tilknyttet til de to temaområder som komiteen for den periodiske evalueringen er spesifikt blitt spurt om å evaluere.

1.1. Graden av valgfrihet

Den stadig økende variasjonen i forskningstemaer, -tilnærminger og -metoder i ph.d.-prosjekter skaper behov for å vurdere hvorvidt ph.d.-programmet bør gi større rom for individuelle valg av ph.d.-kurser som gir uttelling i opplæringsdelen. Dette tema var grunnlaget for de siste endringene på ph.d.-programmet som ble vedtatt så nylig som i 2021. Den gang bestemte programstyret om at en tredjedel av opplæringsdelen, dvs. 10 studiepoeng, skulle bestå av valgfrie emner. Dagens ph.d.-program åpner

likevel et relativt lite rom for individuelt valgte ph.d.-kurs da ph.d.-kandidatene kan få inkludert kun 3 studiepoeng fra ph.d.-kurser som de selv har valgt. Resten av valgfriheten omfatter valget av tidspunktet for deltakelse på de nasjonale doktorandseminarer for rettsvitenskap (2 sp), samt temaet for artikkelskrivingen (5 sp). Antall fagspesifikke ph.d.-kurs i rettsvitenskap har imidlertid økt kraftig i løpet av de siste to årene i hele Norden, og disse annonseres oftest åpent på den nordiske nettsiden for rettsvitenskapelige ph.d.-kurs: JurForskNordic.org. I tillegg til slike allerede eksisterende ph.d.-kurs har flere av forskergruppene ved de tre norske juridiske fakultetene forpliktet seg til å utvikle nye fagspesifikke ph.d.-kurser, som en del av sin Jureval-finansiering. Dette vil i løpet av de nærmeste årene lede til utviklingen av minst 9 nye fag/temaspesifikke ph.d.-kurs i rettsvitenskap bare i Norge. Med tanke på denne utviklingen er det grunn til å vurdere at slike satsninger får større rom innenfor ph.d.-programmet.

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og roller	Kommentarer	Tids-perspektiv	Resultatmål / indikatorer
Analyse av rapporten fra periodisk evaluering		Prodekan forskning/FU		Vår 2024	FU-sak
Vurdering av behovet for tiltak		Prodekan forskning/FU		Høst 2024	FU-behandling
Vedtak om eventuelle tiltak	Vedtak om oppdatering av læringsutbytte-beskrivelser og andre tiltak	FU		Høst 2024	FU-vedtak

1.2 Arbeidslivsrelevans - samarbeidsferdigheter

En langvarig utviklingstrend i arbeidslivet har vært økende krav om evne til å samarbeide. Denne trenden gjelder både akademiske og ikke-akademiske arbeidsmiljøer, og den omfatter både samarbeid innenfor profesjonen samt samarbeid med personer med ulike profesjoner. Ph.d.-programmet inneholder enkelte elementer som forutsetter samarbeid, men det er grunn til å vurdere hvorvidt ph.d.-kandidatene bør få mer strukturerte muligheter til å videreutvikle sine samarbeidsferdigheter under ph.d.-utdanningen. Det er derfor behov for å vurdere om og hvordan videreutviklingen av samarbeidsferdigheter kan bli en del av de i forskjellige elementene av ph.d.-programmet.

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og roller	Kommentarer	Tids-perspektiv	Resultatmål / indikatorer
Utvikling av samarbeidsorienterte undervisningsformer og arbeidsmetoder	Utvikle undervisningsformer mot en større grad av samarbeid	Prodekan		Vår 2025	FU-sak
Vedtak om eventuelle tiltak	Vedtak om oppdatering av læringsutbytte-beskrivelser og andre tiltak	FU		Vår 2025	FU-vedtak

2. Kunstig intelligens

Utviklingen av kunstig intelligens skaper nye muligheter og utfordringer for rettsvitenskapelig forskning. Ph.d.-kandidatene bør få en innføring i bruken av KI både som et verktøy for gjennomføring og evaluering av rettsvitenskapelig forskning. Likeså blir det viktig å utvikle ph.d.-kandidatenes forståelse av de forskningsetiske problemstillinger tilknyttet til bruken av KI, særlig med tanke på selvstendighetskravet som vil også i fremtiden fremstå som et sentralt punkt bedømmelser av ph.d.-avhandlinger. Disse temaene bør å integreres inne i de relevante ph.d.-emnene.

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og roller	Kommentarer	Tidsperspektiv	Resultatmål / indikatorer
KI som verktøy for rettsforskere	Vurdering av mulige måter å integrere KI inne i de metodiske emnene 8003 og 8004	Prodekan		Høst 2024	FU-sak om oppdatering av læringsutbyttebeskrivelser
	Integrering av temaene tilknyttet til KI inne i emne JUR-8003 og 8004	FU		Høst 2024	FU-vedtak om oppdatering av læringsutbyttebeskrivelser
KI som en forskningsetisk utfordring	Vurdering av behovet for å integrere forskningsetiske temaer tilknyttet til KI inne i emnene JUR-8001 & 8008	Prodekan		Høst 2024	FU-sak om oppdatering av læringsutbyttebeskrivelser
	Integrering av forskningsetiske temaer tilknyttet til KI inne i emnene JUR-8001 & 8008	FU		Høst 2024	FU-vedtak om oppdatering av læringsutbyttebeskrivelser

3. Tverrvitenskapelighet

Tverrvitenskapelighet er ikke en ny utfordring, men dens aktualitet øker i takt med samfunnsutviklingen og behovet for helhetlig kunnskap om nye samfunnsfenomener og -utfordringer. Denne utviklingen preger dages forskningsfinansieringssystemer som i større grad forutsetter store tverrvitenskapelige forskningsprosjekter. Slike forskningsprosjekter forutsetter grunnleggende forståelse av tverrvitenskap. Den nåværende ph.d.-programmet gir relativt liten innføring i slike problemstillinger og det er dermed grunn til å vurdere om ph.d.-kandidatene får tilstrekkelige kunnskap om mulighetene og utfordringene tilknyttet til tverrvitenskapelige forskningsprosjekter. Tverrvitenskap i seg selv er et begrep som omfatter mange forskjellige tilnærminger (Crossdisciplinary, Interdisciplinarity, Multidisciplinary, Transdisciplinarity) og dermed også ulike metodiske utfordringer. Det er dermed viktig og vurderere både spørsmålene om, hvordan, og i hvilket omfang tverrvitenskapelighet bør være integrert i ph.d.-programmet.

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og Roller	Kommentarer	Tidsperspektiv	Resultatmål / indikatorer
Vurdering av behovet av å integrere behovet for å øke rollen tverrvitenskapelighet har i ph.d.-programmet	Analyse av behovene	Prodekan forskning/arbeidsgruppe		Vår 2024	En rapport
Utvikling av eventuelle tiltak for å øke rollen som tverrvitenskapelighet har i ph.d.-programmet	Innstilling til FU om eventuelle tiltak	Prodekan forskning/arbeidsgruppe		Høst 2024	FU-sak
Vedtak om eventuelle tiltak	Vedtak om eventuelt oppdaterte eller nye læringsutbyttebeskrivelser	FU		Vår 2025	FU-vedtak

4. Forskningsetikk

I løpet av de siste årene har flere trender (samforfatterskap, KI – som ble behandlet ovenfor under pkt. 2) innenfor rettsvitenskap presentert nye forskningsetiske problemstillinger som ph.d.-kandidatene bør få kunnskap om. Det er like viktig at ph.d.-kandidatene får mulighet til å utvikle ferdigheter for å takle slike forskningsetiske problemstillinger. Det er dermed behov for å vurdere om og hvordan nye forskningsetiske temaer kan tilknyttes til de eksisterende ph.d.-emner. Samtidig er det også behov for å ta en mer prinsipiell vurdering av behovet for å skille forskningsetikk ut som et eget emne for å kunne understreke betydelsen av forskningsetikk i rettsvitenskap. Dette vil forutsette enten:

- At vi utvikler et eget kurs i forskningsetikk ved det juridiske fakultetet, eller
- At et slikt kurs utvikles i samarbeid med andre fakulteter på UiT – f.eks. under samarbeidsorganet High North Academy eller under Forskerskolen Changing Arctic, eller
- En kombinasjon av disse eller andre alternativer (ph.d.-kurs i forskningsetikk ved andre ph.d.-programmer på UiT eller under andre akkrediterte ph.d.-programmer ved andre universiteter).

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og Roller	Kommentarer	Tidsperspektiv	Resultatmål / indikatorer
Forskningsetiske problemer tilknyttet samforfatterskap	Vurdere behovet for å integrere temaene tilknyttet til samforfatterskap inn i temaer som behandles under forskningsetikk	Prodekan forskning/FU		Høst 2024	FU-sak FU-vedtak
Forskningsetikk som et eget emne	Vurdere behovet for å skille forskningsetikk ut som et eget emne	Prodekan forskning/FU		Vår 2025	FU-sak FU-vedtak
	Utvikling av et nytt emne i forsknings-etikk	Prodekan forskning/FU		Høst 2025	FU-sak FU-vedtak

5. Inntakskvalitet

En gjennomtenkt rekrutteringsprosess som forbereder søkerne til stipendiatstillinger for stipendiatperioden, bidrar både til ph.d.-kandidatenes evne til å gjennomføre ph.d.-prosjektet innenfor normert tid, til å øke kvaliteten av ph.d.-avhandlinger, og til at antallet frafall fra ph.d.-programmet blir lavere. Optimalt sett vil en slik rekrutteringsprosess hjelpe potensielle søkere allerede før de sender sine søknader gjennom veiledning og kurstilbud angående søknadsskriving og prosjektutvikling samt - beskrivelse. Fakultets masterprogram i rettsvitenskap (IMA-JUS) har allerede åpnet en forskerlinje for studenter som vurderer en akademisk karriere. Dette fokuset på forskerkarrieren kommer til å få sterkere fokus i fakultets utviklingsplan for masterprogrammet i rettsvitenskap (IMA-JUS) for 2023-26. En naturlig oppfølging av slike satsninger under masterprogrammet kunne være det at vi lager en digital veileder og et digitalt kurs i søknadsskriving og utvikling av ph.d.-prosjekter samt prosjektbeskrivelser.

Konkretisering / tiltak	Beskrivelse	Ansvar og roller	Kommentarer	Tids-perspektiv	Resultatmål / indikatorer
Utvikling av en digital veileder for søkerne	Vurdere å utvikle en digital veileder til søkere til stipendiatstillinger	Prodekan		Høst 2024	Digitalt dokument (veileder)
Utvikling av et digitalt kurs for søkerne	Utvikle et digitalt kurs for søkere til stipendiatstillinger	Arbeidsgruppe		Vår 2025	Digitalt kurs